

II.

ŠKOLA JAKO RODINA IV

školní vzdělávací program

pro základní vzdělávání

1. Identifikační údaje

Školní družina

Základní škola profesora Zdeňka Matějčka

Zdeňka Štěpánka 340, Most
příspěvková organizace

č. j. 988/2022

Ředitelka školy: PhDr. Hana Ajmová
IČO: 62209485
Tel: 476 706 164
e-mail : zsdysmost@volny.cz
www.zsdysmost.cz

Zřizovatel: Ústecký kraj
Kontakt : Odbor školství, mládeže a tělovýchovy, Velká Hradební 48, Ústí nad Labem

Koordinátor tvorby ŠVP ZV: Mgr. Jaroslava Rychlovská
Asistent koordinátora pro I. stupeň Bc. Monika Nosková
Asistent koordinátora pro II. stupeň Mgr. Petra Hejnová

Platnost od: 1. 9. 2022

Otevřený dokument

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí základní školy. Poskytuje zájmové vzdělávání žákům školy, přihlášeným k pravidelné denní docházce. Je využívána nižšími ročníky prvního stupně.

Činnost družiny je zajištěna ve dnech školního vyučování a mimořádně ve dnech vedlejších školních prázdnin a dnech ředitelského volna. Kapacita ŠD je 28 žáků. Školní družina umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování. Školní družina má vlastní místnost a v době své odpolední činnosti může využívat všechny prostory budovy školy – pod dozorem vychovatelek ŠD. Stravování dětí probíhá na ZŠ Zdeňka Štěpánka 2912/8, kam děti docházejí pod dozorem vychovatelek.

3. Konkrétní cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti.

Obecnými cíli vzdělávání jsou zejména

- rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání,
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti,
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého,
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku,
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Konkrétní cíle zájmového vzdělávání školní družiny navazují na ŠVP ZV Škola jako rodina IV:

- probouzet v žácích kladný přístup ke škole, naučit je rozlišovat čas práce a čas odpočinku a relaxace
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, pomáhat rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s jejich reálnými možnostmi
- motivovat žáky při zájmové činnosti a rozvíjet jejich praktické dovednosti
- vést žáky k respektování multikulturnosti prostředí, k toleranci k individualitě jednotlivých spolužáků
- naučit žáky podílet se na společné práci, započatou práci dokončit, vnímat výsledky své práce i práce svých spolužáků
- umožnit jim prožitek úspěchu použitím jejich výtvorů k výzdobě ŠD, školní budovy a prezentaci školy
- naučit žáka správným zásadám chování ke spolužákům, pedagogům a ostatním pracovníkům školy (oslovování a zdravení, rozvoj kamarádství, prevence konfliktních situací, komunikace na základě pravidel slušného chování, rozvoj schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, samostatné řešení problémů)

- vést žáka aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí (učit žáky aktivně chránit své zdraví, předcházet onemocnění, seznamovat žáky s prevencí patologických jevů, vést žáky k dodržování čistoty a pořádku a bezpečnosti při zájmových činnostech ve ŠD)

3.1 Kompetence k naplnění volného času

jsou utvářeny v celém průběhu docházky do školní družiny
žák

- rozvíjí schopnost aktivního využívání volného času
- vybírá si přiměřené aktivity
- vytváří návyky pro udržení zdravého životního stylu
- plánuje svůj volný čas
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí vhodně relaxovat
- rozvíjí nadání
- zvyšuje sebevědomí
- respektuje osobní dispozice

jsou doplňovány kompetencemi ŠVP ZV

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění kolem sebe
- snaží se samostatně řešit situace
- dokončuje započatou činnost

Kompetence komunikativní

- snaží se o výstižné vyjadřování
- naslouchá ostatním spolužákům
- dokáže vyjádřit svůj názor

Kompetence sociální a personální

- podílí se na vytváření příjemné atmosféry ve školní družině
- svým chováním přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů
- v případě potřeby požádá o pomoc
- je tolerantní k odlišnostem mezi spolužáky

Kompetence občanské

- respektuje názory svých spolužáků
- odsuzuje řešení konfliktů násilím
- odpovědně přistupuje k zadaným úkolům
- předchází rizikům úrazu
- při akcích mimo budovu školy dodržuje pravidla slušného chování

Kompetence pracovní

- respektuje a dodržuje zásady bezpečnosti při zájmové činnosti s různými nástroji i materiály
- učí se plánovat svou činnost a dodržovat dané pracovní postupy
- snaží se o co nejlepší výsledek své práce

Kompetence digitální

- učit žáka bezpečně používat digitální zařízení, vyhledávat, využívat a sdílet data
- učit žáka vytvářet a upravovat digitální obsah, etické komunikaci
- učit žáka využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci
- učit žáka předcházet rizikům spojeným s využíváním digitálních technologií, s ohrožením duševního a tělesného zdraví

4. Délka a časový plán vzdělávání

Program je operativní, vychovatelky při své činnosti reagují na stávající situaci ve školní družině, mění se podmínky, zdravotní i psychický stav dětí. Školní vzdělávací program školní družiny je vytvářen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu – pro žáky prvního stupně základní školy (věkové složení žáků je podmíněno zájmem zákonných zástupců).

Časový plán souvisí s nabídkou zájmových činností, skladba zaměstnání je tvořena každoročně s ohledem na rozvrh jednotlivých ročníků a přizpůsobena ostatním zájmovým kroužkům.

ŠD úzce spolupracuje se školním klubem. Program je každoročně předkládán řediteli školy. Hodnocení plnění plánu je součástí pedagogických rad ve škole.

5. Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání v ŠD se uskutečňuje denní formou.

Jde o kombinaci těchto forem:

a) příležitostnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost

- jde o akce pořádané školní družinou na základě písemného přihlášení žáků zákonnými zástupci
- např. spaní ve škole, filmové nebo divadelní představení, návštěva Knihovny, Aquadromu, planetária apod.

b) pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost

- každodenní činnost přihlášených žáků do ŠD

c) individuální práci

- diferenciací zadávaných činností v závislosti na věku a speciálních vzdělávacích potřebách jednotlivých žáků
- přizpůsobení obtížnosti jednotlivým žákům, respektování jejich osobního pracovního tempa
- vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, různý stupeň náročnosti zpracování zadaných témat, využívání různých technik

d) využitím otevřené nabídky spontánních činností

- ve školní družině se setkávají žáci různých tříd 1. stupně, některé činnosti vyplynou z momentální skladby žáků ve školní družině

6. Obsah vzdělávání

Respektuje věkové složení žáků ve školní družině.

Vychází tematicky ze vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“

1. Místo kde žijeme

– domov (posílení vztahu k rodičům a sourozencům výrobou drobných dárků, úzká spolupráce s rodiči, prezentace výsledků práce dětí, pohovory s rodiči s důrazem na individualitu dítěte)
- škola (zásady bezpečnosti při cestě do školy a ze školy, pravidla vstupu zabezpečení budovy školy, bezpečné chování při setkání s cizí osobou, školní režim, vytváření kladného vztahu ke škole, spolupráce se školní knihovnou a školním klubem, zapojení dětí ŠD do zájmových útvarů školy)

- obec

důležitá místa ve městě, orientace ve městě, procházky do okolí školy, kulturní vyžití v rámci města Mostu (např. návštěva dětských filmových představení, akce nabízené Střediskem volného času, Domem dětí a mládeže).

2. Lidé kolem nás

- soužití lidí (v rodině, ve školní družině, ve třídě, ve škole, základní komunikace mezi lidmi)
- chování mezi lidmi (pravidla slušného chování, oslovení, poděkování, naslouchání druhým, spolupráce při zájmových činnostech, udržování čistoty a pořádku)

- vlastnictví (respektování osobních věcí spolužáků, ohleduplné zacházení se společnými hračkami a pomůckami, uvědomění si hodnoty používaného majetku a funkce peněz)

- právo a spravedlnost (uvědomit si nejen svá práva, ale i práva druhých, plnění si svých povinností)

3. Lidé a čas

- režim dne, významné dny v roce, psychohygiena ve ŠD, volný čas a zájmová činnost, přizpůsobení činnosti ročnímu období, klimatickým podmínkám apod.

4. Rozmanitost přírody

- tematické vycházky do okolí školy, práce s přírodním materiálem, výchova k ekologii, účast na školních akcích (např. Den zvířátek, Den Země, Den psů, Den koček)

5. Člověk a jeho zdraví

- svým ukázněným chováním a dodržováním řádu ŠD předcházet úrazům, v případě úrazu přivolat pomoc, zapojením do pohybových aktivit utužovat své zdraví

ŠD slouží převážně k odpočinku a zájmovým činnostem žáků, k rozvíjení jejich dovedností.

Při své činnosti využívá dovednosti dětí, získané ve vyučovacích předmětech, zejména týmová tvořivost, výtvarná výchova, pracovní výchova, tělesná výchova, hudební výchova, informační a komunikační technologie, prvouka, přírodověda a vlastivěda.

Zájmové činnosti školní družiny navazují na průřezová témata základního vzdělávání

- osobnostní a sociální výchova
- výchova demokratického občana

- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- environmentální výchova
- mediální výchova

Skladba zaměstnání je uzpůsobena klimatickým podmínkám v průběhu školního roku.

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzhledem k tomu, že školní družina patří ke škole, která je zaměřena na žáky se SPUCH a vzdělává žáky s diagnostikovaným dalším postižením, lze říci, že školní družina je uzpůsobena provozem ve všech oblastech (personální, technické, materiální, organizační) zejména pro tyto žáky.

Školní družina je na patře s výtahem, a tím je zajištěna její bezbariérová dostupnost pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci mohou využívat bezbariérové WC ve všech patrech budovy.

Vychovatelky školní družiny mají vzdělání v oblasti speciální pedagogiky a zkušenosti s prací s těmito žáky, tudíž dodržují obecná doporučení pro práci s dětmi s SPUCH a diagnostikovaným dalším postižením. Děti mají k dispozici speciální didaktické a kompenzační pomůcky, všechny odborné pracovny. Pokud se u dítěte projevuje mimořádné nadání v nějaké oblasti, má možnost ho rozvíjet v odborných učebnách, program dané zájmové činnosti je vychovatelkou přizpůsoben jeho vyspělosti v daném oboru.

Vychovatelky jsou v každodenním styku se zákonnými zástupci žáků, spolupracují se všemi vyučujícími ve škole, s preventistou patologických jevů, s výchovným poradcem, se školním psychologem.

Prostředí školní družiny je vytvářeno s ohledem na potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, místnost školní družiny sousedí s hudebnou, kde je po celé ploše koberec a v případě potřeby lze dítěti (s dospělým doprovodem) zajistit pobyt v „klidové zóně“ podle jeho vlastních potřeb.

Veškerá činnost je určena všem dětem s respektováním jejich individuality, nepoužívají se formy soutěže ani vzájemného porovnávání nebo hodnocení výsledků práce. Zdůrazňuje se hlavně pokrok u jednotlivých žáků. O pokrocích žáků jsou informováni nejen zákonní zástupci každodenně při vyzvedávání dětí, ale i pedagogové. Hodnocení plnění cílů zájmového vzdělávání ve školní družině je součástí jednání pedagogické rady.

8. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání

Žáci jsou do školní družiny přijímáni na základě písemné žádosti zákonného zástupce. Při zájmu přesahujícím kapacitu školní družiny (28 žáků) mají přednost žáci nižších ročníků a žáci, se speciálními vzdělávacími potřebami. O umístění žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy. V případě předčasného ukončení zájmového vzdělávání dodává zákonný zástupce písemné prohlášení.

Doba pobytu žáka je stanovena na základě písemné dohody se zákonnými zástupci, je možné ji v průběhu školního roku písemně změnit. Vychovatelka je v každodenním bezprostředním

kontaktu se zákonnými zástupci nebo rodinnými příslušníky žáků, kteří docházejí do ŠD s doprovodem.

Za pobyt žáka ve školní družině je vybírán měsíční poplatek, stanovený pro daný školní rok. ŠD má svůj provozní i vnitřní řád (pravidla chování ve ŠD jsou vyvěšena na viditelném místě ŠD).

Žák ŠD neopouští bez svolení vychovatelky, vždy hlásí svůj příchod i odchod z místnosti.

O ukončení zájmového vzdělávání ve školní družině není vydáván žádný doklad.

9. Materiální podmínky

Prostory ŠD vyhovují požadavkům na zájmové vzdělávání dětí. Splňují hygienické normy i estetická kritéria, jsou podnětem pro sociální kontakty a komunikaci. ŠD má k dispozici stabilně tři místnosti a veškeré odborné učebny ve škole, které může v odpoledních hodinách využívat bez omezení (kromě obsazení učeben odpoledním vyučováním – viz rozpis odborných učeben v daném školním roce).

Materiální podmínky jsou velmi dobré, děti mají vytvořeno velmi podnětné prostředí s dostatkem stolních her, hraček a dětských časopisů. Družina je vybavena hracím kobercem. Veškeré zařízení splňuje podmínky bezpečnosti i snadného udržování čistoty a pořádku.

Práce žáků jsou v co největší míře vystaveny v rámci výzdoby ŠD, školní budovy a jsou využívány při prezentaci školy. Výrobky zhotovené ve školní družině náleží žákům. Náměty činnosti vycházejí z významných dat v roce (např. Vánoce, Velikonoce, Den Země, Den matek, Den dětí apod.) a z akcí pořádaných školou.

10. Personální podmínky

Zájmové vzdělávání je řízeno vychovatelkou. Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami prokazuje vysokou míru empatie, dovede vytvořit příznivé sociální klima, má přístup k pedagogické dokumentaci žáků docházejících do ŠD, úzce spolupracuje se všemi pracovníky školy. Zná a umí řídit širokou škálu různých zájmových aktivit přiměřených věku a individualitě účastníků. Má organizační schopnosti, umí motivovat široké spektrum zájmových činností. Vybranými aktivitami podporuje sebevědomí žáků a rozvíjí pozitivní stránky jejich osobnosti. Má právní vědomí, zná bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky zájmových činností. Umí efektivně jednat se žáky a jejich zákonnými zástupci.

11. Ekonomické podmínky

Za zájmové vzdělávání žáků ve školní družině je stanoven měsíční poplatek, jehož výše je určena v daném školním roce ředitelkou školy. Při potřebě materiálního vybavení pro jednotlivé formy činnosti zajišťuje spotřební materiál vychovatelka se souhlasem ředitelky školy.

12. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků vychází z obecně platných předpisů a metodického pokynu MŠMT č.j. 37014/2005-25 ze dne 22.12. 2005.

Základní škola prof. Zdeňka Matějčka, Zdeňka Štěpánka 340, Most, příspěvková organizace
č. j. 988/2022

Na počátku školního roku jsou děti poučeny o bezpečnosti a pravidlech chování ve ŠD, rodiče i žáci jsou poučeni o pravidlech při vstupu do budovy. Doba pobytu ve školní družině je upravena písemným sdělení zákonných zástupců. Každá změna se provádí písemně.

ŠD má svůj provozní i vnitřní řád.

Žák bez svolení vychovatelky školní družiny ŠD neopouští. Svůj příchod i odchod z místnosti hlásí vychovatelce.

V případě nevolnosti nebo drobného úrazu u dítěte jsou zákonní zástupci informováni bezprostředně telefonicky a následně písemně do notýsku ŠD.

V případě úrazu je úraz evidován v knize úrazů (uložena v ředitelně školy) a děti jsou opakovaně poučeny o bezpečnosti.